

Stora dagar! Viktige dager!

"Dette er ikke mørke dager, dette er store dager", hevdet Winston Churchill i en tale i det alt annet enn lyse året 1941. Han mente det sikkert. Englands premie-minister følte glæden ved å slåss for landet sitt, følte glæden ved å få bruk for alle sine evner, følte glæden ved å stå med ryggen mot vegg og likevel boble over av kamphumor og være hellig forvisset om at en dag skulle nazismen i kne.

Krigen kaller fram verdifulle egenskaper i oss, ubegrenset offervilje, utrytellig vennskap. Men likevel, det er ikke store dager så lenge verden står i brand, så lenge tilsynvis av uskyldige dør hver dag, så lenge det fins mennesker på jorden som på andre - eller uten - steder de værste grusomhetene. - Men dette er viktige dager, verdenshistoriske dager. Verdens skjebne blir avgjort for årtusener framover. Alle Stalins militære og politiske sjakktrakk, hvor eneste talt av Churchill, hvor amerikansk landgang og en ny Stillhavsoy er viktige faktorer som kommer til å bli kommentert og behandlet av hundrevis av diskurter og lagfolk i tykke verker og lange avsnitt dlinger.

Disse 5 krigerdager er antagelig det viktigste og alvorligste avsnitt også i Norges historie. Krig barn og barnabarn vil lese om lærerne og Skjær stadfærdet, om flygning, om prestene og alle de andre. De vil få høre om dem som holdt stand og om dem som sviktet.

Det er grunn til å lukke dette, for selv verdenshistorie blir dagligdags for oss etter hvert som okupasjonsstyrkene går. Vi sovner kanskje over vårt illegale arbeid, vi tilhører kanskje mennesker urettferdig.

Men verdenshistoriske dager, krever verdenshistoriske innsatser. Dette er de store muligheters dager, hvor verden skal formes igjen. Du klager over at tyskernes beleggninger her i landet, vil holde vår levestandard nede en stund. Behøver vi bli noe mindre lykkelige for det?

Nazifilosofen Oswald Spengler spådde dystert om etterkrigens undergang. Et etterkrig går kanskje under hans eget. De andre må klare og kombinere menneske og teknikk med kreft og liv. Eiterslektens nye vakter på deg!

Tyskerne tar hånd om borgervakten i Bergen.

Tyskerne har nå overtatt borgervakten i Bergen med norske nazilovndighet som håndtere. Det er særlig transformatorstasjonene tyskerne er nær vese for og de har utarbeidet egen vaktinstruks for dette vakthold. I den nye instruks heter det bl.a. at vaktpostene har å forhindre at uønskede personer får adgang til stasjonene og at det forbyes noen sabotasje på dem. Skulle ikke vaktposten ved egen hjelp greie å forhindre dette, må absolutt straks det norske politi pårøres pr. telefon. Vaktene må ikke forlate poststedet under flyalarm eller flyangrep. Hvis avløsningen ikke måter fram, skal vaktposten melde fra til politiet. Hvis en vaktpost p.a.a. sykdom ikke kan ta vakt, vil han bli henvist til tysk lege.

Borgervakten har p.a.a. muligheter både for å bli drept og for å bli gravet.

Tyskerne prøver seg igjen!

For en uke tid siden skulle den tyske båten *Walden* gå fra Oslo med soldater, ammunisjon og en del politiske fanger. Imidlertid skjedde det en eksplosjon ombord 17. jan. kl. 4 om morgenen og fangene ble ført i land, hvorhan vitet ikke.

Det er vanskelig med aet for tiden, meget vanskelig. Men nå er det stoppgjør et kommer kan det en tid bli enda vanskeligere. Hvis det er mulig, så legg opp litt reserven, kålrabi, tønnefisk eller hva som helst, så du kan slenge gjennom noen uker. Kan noe gjøres, så gjør det!

UKEN SOM GÅR (19. - 24. jan.)

Det fronten. Den russiske offensiv i Polen har i siste uke ikke bare holdt tempoet, men endog øket det, og resultatene stiller alle den røde armés tidligere prestasjoner i skyggen. Tyskerne er i løpet av mindre enn 2 uker nesten kastet ut av Polen, og tre russiske arméer kjemper alt på tysk jord, en i Schlesien og to i Østpreussen. Frangryningen rett vestover fra Warszawa nårepresenterer på en distanse på 370 km, d.v.s. mer enn halvparten av avstanden til Berlin, og på fløyene trues to overordnede viktige tyske posisjoner, i sær det østpreussiske industriområde, i nord halv-Østpreussen. Frangryningen har foregått med en fart av 25 til 50 km i døgnet, og hittil har ikke en eneste av tyskernes linjer eller støttepunkter holdt mer enn et par dager. Dette til tross for åttifem av de omringede russerne har tatt uten tvil på seg å være av meget stor strategisk betydning, f. eks. Schlesien øst for (der, trafikksentrum) Ozesztchowa, industribyen Lodz, hovedstaden Warszawa, festningen og trafikksentrumet Bromberg, jernbaneknutepunktene Deutsch-Lytau og Allenstein, festningsbyer som Gumbinnen og Insterburg osv. Selvom framgangen er næster utrolig rask og de tyske tap ifanger og fælné (væl 100 000 hitbil) er forholdsvis små, kan det ikke tenkes at tyskerne frivillig har oppgitt så mye og så viktig terrang som ledd i en større plan om senere motoffensiver i gunstige utgangsstillinger.

Grundlaget for seieren er naturligvis først og fremst den overvoldende russiske krigtutførelse både m.h.t. tropper og materiell. Etter alt å dømme har stålet vært så meget kraftigere enn tyskernes hadde vallet at hele skjemaet for forsvaret er slått i stykker. Men hadde sikkert nognet godnet de sterkt utbygde linjer langs Weichsel og i de østpreussiske grensestrøk skulle holdt i uker, mens de i virkeligheten ble knust i løpet av noen dager, og dette forviker hele grunnlaget for organiseringen av et nytt halvforvar i tide. Resultatet er at tyskerne så fallferdig langt tilbake for å lenge reorganisere de oppravede styrker og gruppene sine strategisk i selver for strid langs en konvulsjonslinje, og i mellomtiden gir de i verdi fullt terrang tapt.

Men det er den kommunikasjonslinje i Vest-Polen begunstinet de også i høy grad og bevæpning med store mekaniserte troppemasser som den russiske har drøyt. For det første er veinettet tattene og veienes kvalitet verre enn de fleste steder i Russland og Øst-Polen, for det annet gir selve det endevne innlemningstappe en betydelig fordel, idet tyskerne ikke har fått tid på seg til å utbedre eller utbedre veiene i samme utstrækning som vanlig.

En tredje faktor som bidrar til å forklare suksessen henger også sammen med tempoet, idet russerne i meget stor utstrækning har kunnet sette seg i besiddelse av praktisk talt uslepte tyske kanoner, og særlig når det gjelder artilleri, panser og andre betyr det en stor lettelse for angriperens forsyningslinjer.

Det polske jernbaneland egner seg også - særlig vinterstid - ypperlig for bevegelseskrig. Her er ingen naturlige hindringer som sperrer noen fjelle; myrene, sjøene og de forholdsvis små elvene er for det meste islagt, og operasjonsmåten er så stort et angriperen har en utstrakt bevegelsesfrihet og stor vrigitet når det gjelder støttepunkter. Det er også tvilsomt om tyskerne har hatt tid og krefter til å skape noe system av befestninger i øst som tilfjellingsvis kan sammenliknes med Vest-Polen, som ble fullført i freestid.

Det Bruslau og B. Nij. Marskalk Konjev, som her kommandoen over den sørligste av angriperne i Polen, erobret 19. jan. Krakow, på ukedagen allerede offensiven var sett igang. Alt dagen før var Ozesztchowa fælt, og med disse to viktige støttepunkter i russisk hånd lå veien til Øst-Schlesien åpen. Ved ukens slutt ble de russiske arméer igjen de tyske grense-

er har kunnet omgjøres. De betydelige resultater de allierte i det siste har oppnådd bl.a. på Filippinene og i Burma er et resultat av dette, men det har ført med seg en relativ svekkelse av vestfronten som ikke hadde vært nødvendig (hvis man da ikke ser det slik at Chinas herdt fremtredende stilling i det siste har krevd en mer aktiv innsats på det asiatiske krigsteater).

Iva vestfronten forøvrig angår, har de britiske styrker hatt en ganske god framgang i Poennd-Cellenkirchen-avsnittet, hvor de i forrige uke satte inn en offensiv. Amerikanerne har også hatt framgang i Saarområdet og franskmennene i det sørlige Alsace, mens tyskerne har gått fram i det nordlige og bl.a. tatt tilbake Hagonsau.

Det fjerde østen. Den store allierte innsats i Asia har ført til et av de viktigste resultater som hittil er oppnådd i disse strøk, idet Burma nå er gjenerobret i hele sin utstrekning. Det vil bety en betydelig styrkelse for de kinesiske styrker, som i lang tid har lidt under nangelfulle forsyninger av krigsmateriell, henviset som de har vært til lufttruten. Også på de andre avsnitt i Burma har de britiske styrker framgang; de står nå bare 22 km fra Mandalay og har gjort landgang på öya Ramee, vel 100 km sør for havnebyen Akyab som de tok ved nyttår.

På Luzon i Filippinene har amerikanerne bl.a. tatt byen Taalen som ligger omtrent midtvæis mellom Lingayen og Manila, og har støtt videre sørover fra den. Det ser ut som om de holder på å kløve de japanske styrker i to, og det er tegn som tyder på at den japanske motstand på østfløyen holder på å bryte sammen.

Krigen i luften. Det viktigste nye trekk i det luftstrategiske bildet i siste uke er betinget av den russiske framrykning. Avstanden fra basene i Vesteuropa til østfrontene nå ikke mer enn 1200 km, det vil si at vestmaktene uten vanskelighet vil kunne sette inn sitt tunge bombevåpen mot de tyske forbindelseslinjer i frontens umiddelbare nærhet, noe som under de forstående avgjørende kamper kan få meget stor betydning.

Den strategiske berøring av Tyskland fortsätter, og har som vanlig konsentrert seg om oljeindustri og jernbanelinjer. Disse siste har særlig vært søkt i Vest- og Sør-Tyskland, og man tar neppe feil når man slutter at angrepene sikter på å vanskeliggjøre eller umuliggjøre en eventuell overføring i større målestokk av styrker tyskerne måtte kunne frigjøre i vest for innsats i øst.

De siste dager har også brøgt en betydelig vinkning fra det taktiske flyvåpens side, med heftige angrep i dagslys på rotierende tyske kolonner ved grensen. På én dag ble 1000 tyske lastebiler ødelagt og 1200 skadet ved disse lavangrep, og meldingene sier at de tap tyskerne har lidt på denne måte er større enn de mangang har vært siden katastrofen ved Falaise i sommer.

"BOMB-SHELL". Tirsdag den 23. jan, trengte sabotører inn i oljefabrikk Shell's Tagerbygning i Schwansengt. ved Bislet. Ved 3-tiden hørtes en ekspløsjon fra bygningen, og en veldig svart røykspyle steg rett opp i himmelen. I løpet av et par timer brant ca. 400 000 liter smørsolje opp. Skaden er total. Aksjonen synes å være en av de mest effektive som er foretatt på dette felt i Norge, idet tyskerne har særlige vansker med forsyningene av smørsolje, langt større enn bensin og brunsoljer. Eisenhauker uttalte for ikke lenge siden at hver liter olje i tysk besiddelse, som nå blir ødelagt, forkorter krigen med ett sekund. Holder dette stikk, skulle aksjonen tirsdag bety 5 døgns forkortelse av verdens lidelser, mange, mange tusen menneskeliv og store materielle verdier spart. Dette må vi ha i tankene hvis det rykte redigøren niktighet at det også gikk norske menneskeliv med ved aksjonen, og offiseres antall (vissstrek 2 eller 3) er langt mindre enn det man måtte ha regnet med ved et bombangrep av et slikt mål. Ellers må det som så mange ganger før rattes alvorlige konsekvenser mot tyskerne for deres ansvarsløse opptreden ved å legge et så krigsviktig og farlig lager nede i byens tettbebyggelse. At de måtte være klar over den

fare som eksisterte for angrep mot det, viser det sterke vakt hold på stedet, med en avdeling på 8 - 10 mann.

UNGARNS nye regjering har sluttet våpenstillstand med de forente nasjoner. Landet skal stille 8 divisjoner i kompani mot Tyskland og må gi slipp på de landområder det fikk ved Wien-voldgiften i 1940 (Transsilvania) og ved delingen av Tsjekkoslovakia i 1938 (delen av Slovakia og Karpat-Ukraina). Gransone blir som da var i 1937. I krigsskadeerstatning skal betales 300 mill. dollar, hvorav 2/3 til Russland, 1/3 til Tsjekkoslovakia og Jugoslavia.

I HELLAS er det nå sluttet våpenstillstand mellom EAM-ELAS og de britiske styrker. EAM har gått med på å frigi også de sivile gisler man hadde tatt, og det ventes et fredsforhold innses bli opptatt i nær fremtid.

NY kjempobomber. I et år har amerikanerne holdt på å prøvefly verdens største bombefly XB-19A. Kjempobombaren kan ta en bombelast på 18 tonn eller transportere 174 fullt utrustede soldater. Spennvidden er mer enn 70 meter. Til sammenlikning kan det nevnes at B-29 kjempanskinene har en spennvidde på ikke fullt 50 meter. XB-19A har 4 Allisonmotorer på 2.600 hestekrefter hver.

Av et Stockholmsbrev.

"Tenk å Isses Aftenposten i Stockholm! Det ER oppkvikkende å konstatere om igjen og om igjen, hvordan det nå sette varden på hodet for å få det til å stønne mot sitt elendige kran! Jeg sitter med morgennumret for 15. jan. foren meg. Der fins et fotografii av "Bull", den avsatte minister i Stockholm. Har ble han avsatt da? Meg bekjent er han utnevnt til den ikke helt uvesentlige stilling som minister i Rom.

Der fins en faksimile av en melding i naziforgaret "Folkets Dagblad" - som ingen skikkelig svenske gidder lese - med tittelen: "Konflikt-Tranmål - Byggarvold". Meldingen er datert London 9/1 ED - som om denne avisen skulle ha korrespondent i London! Den har aldri hørt det og vil aldri få det. Så følger detaljene i denne "korrespondens" som alle tror vet er laget på bestilling av norske quislinger, forat de skal få bruke avtrykket i sin presse i Norge, igjen, igjen og etter igjen.

Delta hver altså quislingene på tenker jeg og ser for meg disse ynkelige væsener som kryper over svenskegrensen hver uke og forsikrer om at de er gode jøssinger, og at de ikke har trodd et eneste ord av hva Aftenposten skriver. Over enge hundre som nå er avvist av norske myndigheter og er blitt internert i quislingleirene her, vet jeg ikke nøyktig. Men tallet er sterkt stigende. Vi kjemper dem nå, kan dem hjemme våre forvissat om. De er enda mer ynkelige på denne siden av grensen enn hjemme, hvor uniformen likesom stiver dem opp litt.

Og det er forskrekket over de tusener og etter tusener av nordmenn som trener for harde livet i politileirene for å være dyktige til dagen kommer. Tenk et vi her ute som er så splidaktige, så hatefulle mot hverandre, har klart å reise en liten armé på nøytral grunn p en liten armé sendog er 5 ganger så stor som all quislingmobilisering gjennom flere år. Og dette i et framad ledd hvor en mobiliseringsordre ikke kan settes i verk. 6000 og litt mer har trukket i trøye hittil.

Så vil jeg bare huse og si - til dem som måtte være i tvil - at vi herute kjemper for demokratiet og ytringsfriheten, og at vi derfor lar kritikken komme til orde mot dem som styrer og steller. Ingen av oss er ufeilbarlige og vi har sikkert gjort mange feil herute. Men i samlingen om frigjøringen står vi som en mur.

ikke spørri! - "Hva skal du hen der", - spør fedre, mødre, søstre eller sønner, når et familiegjengen står på forkant til et "illegalt" møte. Og spørsmålene trommer videre: "Hva var det for en underlig fyr du hadde besøk av idag?" Ellers: "Hva i all verden skulle du på det kontor der?" Ikke spørri! Lukk øynene, gjør det du vet, glem navn!

sestillinger over en 90 km bred front, og tok bl.a. Kreuzburg (en viktig festning), Rosenberg, Pilschen, Landsberg og Gutentag. Fremgangen fortsatte i begynnelsen av denne uken, og den 24. jan. ble det meldt at russerne hadde nådd fram til Oder mellom Breslau og Oppeln i 60 km bredde og brutt den viktige jernbane Breslau-Gleiwitz, den viktigste direkte forbindelseslinje mellom det øvreschlesiske industriområde og Tyskland forøvrig. Styrkene lengre sør har rykket tett inn til gruve- og fabrikkområdet, og lengre nord står russiske angrepsspisser bare 25-30 km fra Breslau, som også er et viktig industrielt sentrum.

På midtavsnittet, hvor marskalk Sjukovs armégruppe opererer, er fremgangen ikke mindre imponerende. Her ble Polens tekstilsentrum og nest største by Lodz (Litzmannstadt) tatt ved et overraskende angrep den 20. jan. Tempoet i fremrykningen hadde vært så stort at tyskerne ikke hadde nådd å gjennomføre sine vanlige fælgeløp i byen. Under fremrykningen vestover fra Lodz har russerne passert Kempen og Kalisch, og står nå ved den gamle tyske grense. Noe lengre nord, med støttepunkt rett vestover fra Warszawa, har andre av Sjukovs arméer erobret bl.a. Kutno, Kolo og Konin ved elva Warta (Warthe), og står nå umiddelbart foren Poznan (Posen), et trafikksentrum hvor 7 jernbanelinjer løper sammen og et av de støttepunktene man har gjettet på som ledd i en bedre tysk forsvarslinje i øst. På dette punkt står russerne nærmest Berlin, som i luftlinje ligger ca. 230 km borte, en avstand som fra Oslo til Otta. Enda lengre nord har en 3. kolonne støtt fram nordvestover fra Warszawa-området, parallelt med Wschel, og nådd like til Bromberg, som ble meldt erobret den 23. jan. Også Bromberg (Bydgoszcz) er et av de viktige tyske støttepunkter som man har ment en tysk bedre linje ville bygge på.

Østpreussens skjebentime. Mens fremgangen på de to sørlige hovedavsnitt i Polen alt fra første stund av var sensasjonell, så dat til å begynne med ut som om offensiven mot Østpreussen skulle gå tregere. Dette bildet er i løpet av uken blitt fullstendig endret, og det er kanskje ikke noe avsnitt i øyeblikket hvor tyskerne er hardere presset enn nettopp her. Fra to kanter angriper de russiske styrker; en armégruppe under Rokosovski har trengt inn sørfra med basis i Warszawa-avsnittet, og en under Tsjernjakovski har gjenopptatt oktoberoffensiven mot østgrensen. Grensbyene i sør som Tannenberga med de stolte historiske minner og Neidenburg, falt meget snart, og den 22. jan. kunne Rokosovski melde om erobringen av de viktige jernbaneknutepunkter Allenstein og Deutsch Eylau. Dermed hadde han klippet av den ene av de to hovedlinjer som forsyner de tyske styrker i Königsberg-avsnittet, og har nå rykket videre fram i retning Elbing, slik at hans støttetropper står bare 30 km fra kysten. Ikke mindre oppsiktsvakkende er Tsjernjakovskis resultater; han satte an sin offensiv fra øst og nord i en halvsirkel, fra Eydtkau til Tilsit-avsnittet, og kunne 21. jan. melde at Tilsit var erobret. Samme dag falt Gumbinnen, som var en sterk spærrestilling i Insterburg-åpningen, og dagen etter falt også Insterburg, en sterk festning i et lett forsvart myrområde på veien til Königsberg, Østpreussens hovedstad. Fremrykningen mot denne by har fortsatt, og russerne står i øyeblikket ikke mer enn 40 km fra den. Ved disse operasjonene og ved Sjukovs erobring av Bromberg, trues hele Østpreussen med omfattning.

Perspektiver. Den russiske offensiv har som nevnt enda ikke vist noen tegn til avslapning, men det er ikke å vente at fremrykningen skal kunne fortsette i samme tempo som hittil. Skulle den mot formodning gjøre det, ville det bety at Tysklands østern var definitivt slått og krigen alt avgjort. På usikkert store tyske grupper blitt omringet og isolert og kjempet langt bak de russiske angrepsspisser, men selv om man regner med det, er ikke de tyske tapstall så høye at man kan tro at hovedstyrkene på noen måte er satt ut av spillet. Slaget om Frankrike koster tyskerne bortimot 1 million mann i fælle og fanger, mens tallene for østfronten hittil ikke er kommet opp over 10% av dette, til tross for at det så vidt man vet står 3-4 ganger så store styrker i øst som det sto i vest.

Allt skulle derfor tyde på at russerne om ikke lange vil møte hardere tysk motstand, selv om det kanskje ennå kan være en stund til dette punktet er nådd. Noget vil avhenge av hvordan russerne forstår å løse sine transportproblemer, for det krever en kjempemessig anstrengelse å føre fram

forsyninger til disse svære arméer som alt har lagt sine baser et par 100 km bak seg.

Det er derfor et spørsmål om ikke fremrykningen rett vestover om ikke lenge blir bremsert opp, mens det derimot er gode chanser for ytterligere resultater i nær fremtid både på sønfløyen og nordfløyen, hvor russerne opererer på langt kortere linjer. Industrietrikket i Øvre-Schlesien er alt halvveis utflankert, og trues også ved en russisk fremrykning (under Petrov) langs den tsjekkosllovakiske nordgrense. Man kan regne med at tyskerne vil sette meget inn på forsvaret her, men russerne vil sikkert i så anstrange seg til det ytterste for å ta området, det viktigste strategiske mål for offensiven hittil. Området er nå, etter den voldsomme englo-amerikanske bombing av Ruhr, kanskje Tysklands viktigste våpenbase, med årsproduksjon av 110 millioner tonn kull, 4 millioner tonn stål, viktige sinkgruver, krigsindustrier (bl.a. nyanlagte Kruppværker), og stor kjemisk industri osv. Øvre-Schlesien vil derfor sikkert i den kommende tid bli et av de store brannpunkter for offensiven.

En lignende blir sannsynligvis tilfelle med Østpreussen, hvor russernes innbrudd er så dype og tyskeres operative muligheter så begrenset, at et langvarigere tysk forsvar - bortsett fra eventuelle "pinnevinstiller" i befestede byer - må stille seg som meget problematisk.

Uansett hvordan de kommende dagers og ukers kamper vil forløpe, er det imidlertid klart at russerne allerede har oppnådd resultater av høyeste rang, og vil tvinge tyskerne til å utkjempes avgjørende kamper i stilling så nær vitale områder at de får en meget ringe strategisk dybde. At tyskerne ser situasjonen som meget alvorlig fremgår også at de drastiske innsnkninger som i det siste er gjennomført i den sivile sektor, med forbud mot all utgås brevpost, forbud mot all sivil jernbanetrafikk, drastiske innskrenkninger i forbruket av gass, fullstendig stans i kull-eksport til Danmark osv.

Tsjekkoslovakia og Ungarn. De øvrige begivenheter på vestfronten står i et slikt forhold til skyggen av offensiven i Polen. Som følge av de flanketrusler den russiske fremrykning i Sør-Polen og Nord-Ungarn betegner, har tyskerne gjentatt å trekke seg ut av den framspringende slovakiske frontlinje; forfulgt av Petrovs styrker som bl.a. har besatt Kosice, Prosov og Nove Sazy. I Budapest er tyskerne drevet helt ut av Pest, den østlige bydel, men kjemper fortsatt i Buda. Et tysk fremstøt øst for Balaton har ført til gjenopprykkningen av Szekesfehervar (Stuhlweissenburg), men det kan neppe bli mer enn en forbigående suksess.

Vestfronten. Den tyske kilen i Ardennene er nå helt knust med de allierte erobring av Diekirch og St. Vith. I de siste par dager forsøker tydeligvis tyskerne sin tilbaketrekning idet marsjkolonner nå også våger seg ut på veiene i dagslys. Det må være tungtvollende grunner til det, for det allierte taktiske fly har her et lett bytte. Det er mulig at den prekære situasjonen i øst tvinger den tyske ledelse til et så drastisk skritt som overføre tropper fra vestfronten, med fare for å svekke den på avgjørende måte. Det store spørsmål er hvor stor forsinkelse og uorden den tyske offensiv har forårsaket i de allierte forberedelser for vinteroffensiver i vest. Det synes mer og mer klart, som vi fra først av antydte, at offensiven var rent militært bestemt og tok sikte på - uansett omkostningene, som har vært store - å bringe så stor forvirring i de alliertes rekke at den fortløpige offensiv mot Ruhr, Saar og Pfalz ikke skulle kunne bringes i full utførelse samtidig med det russiske hovedstøt. Om dette mål er nådd, er det ennå for tidlig å avgjøre, men man må nok regne med at de allierte ennå trenger noen tid for å omgruppere sine styrker og føre fram reserver.

Den dypere årsak til at de vestallierte ikke har oppnådd større resultater på vestfronten i løpet av høsten og vinteren, er antagelig den felles vurdering ledelsen gjorde seg skyldig i da den mente seieren i Frankrike var krigsavgjørende. Under inntrykket av den sterkt reduserte tyske forsvarskraft i august-september ble en meget stor del av sivil tropper som materiell og tonnesje dirigert til krigstøtten i det fjernøsten, og i g. avstandene er slike disposisjoner så langtøvrirkende at de ikke i

Hver time kampen krever, vil vi og skal vi gi!

Kronikken har intervjuet en representant for lærerstanden, fordi denne standen ved sin motstand mot lærersambandet i 1942 - som førte til Skjærstadferden - ikke bare slo barna under Quislings riksting, men også dems trete for all verden hva vi står for og hvor meget det gjelder.

Vi her læreren fortelle litt om de første kampene.

- Lærernes kamp mot nazifisering, sier han, tok til alt høsten 1940. Like etterat N.S. var kommet til makten. Vi sendte en erklæring til Kirke- og Undervisningsdepartementet, hvor vi formulerte vårt syn: troskap mot lærerkallet og rett for enhver til å følge sin samvittighet i alle livets store og små spørsmål. / svike dette kall og de plikter det legger på oss er å øve vold mot det beste i oss selv. Dette synet må en ha før øye skal en forstå lærernes trofaste kamp.

Våren 1941 rettet nazistene det første storangrep mot vår stand. Vårt lovlig valgte styre i Norges lærerorganisasjoner ble avsatt og kommisariske NS-formenn innsatt (istede). De ble sett med en strøm av utmeldinger fra lærere over hele landet. - Så kom kampen mot lærersambandet i 1942. Her vi nå tenker tilbake på disse ukene og månedene i kamp på liv og død, så er det i takknemlighet mot alle som støttet oss og gjorde det mulig å føre denne kompromissløse kamp til "the bitter end". Vi gjør sikkert ingen urett ved spesielt å nevne foreldrene rundt om i Norge og prestene som gikk til avlastningsoffensiv da vi sto verst oppe i det. Med deres hjelp ble lærerstanden det skjær som nazismen i Norge strandet på. Jernstammen og Skjærstadferden ble dens barn i vårt land. Tenk om lærerne hadde gitt seg!

- Har dere vært utsatt for andre harde pågangar siden?

- Nei, bortsett fra kampen mot ungdomstjenesten - en kamp som hele folket førte. - Her angrepsene stort sett vårt av lokal og individuell natur. (Nazistene har bl.a. gjort flere forgjeves forsøk på å tvinge den berømtede Feylings bok "Liv og lære" inn i folkeskolen og en ny nazistisk lærebok i tysk inn i den høyere skolen). Men hver sak, liten eller stor, betrakter vi som en frontsak. Hver eneste lærer, som er blitt utsatt for press, har i sin kamp følt at han har hatt hele lærerfronten i ryggen. Vårt ubrytelige samhold har vært vårt skarpeste våpen til denne dag, og vil bli det til siste slutt.

- Og dere har ført seiren hjem i alle konflikter?

- Ja! Vår kamp er en kamp for våre dyreste livsverdier. Vi har ikke noe valg. Derfor har vi seirt - og vil seire hva som enn kommer.

- Venter dere nye utfall fra nazistenes side?

- Vi er alltid på vakt, alltid i alarmberedskap. Vi sier som gamle lærer Aasen: "Lat komme hva som kan, og møt som ein mann". Vi vil aldri gå på akkord; vi er beredt til å ta vår fulle del av byrjene i kampen hvilken form den enn måtte ta.

- Hva er ellers etter deres mening skolens viktigste oppgave idag?

- Å føre barna mest mulig fysisk og psykisk uskadd gjennom denne tiden.

- Her undervisningen kunnet holdes sånn noenlunde igang?

- Det har vært helt forskjellig i de forskjellige deler av landet. I byene har det vært en skrikende mangel på skolelokaler p.g.a. beslagleggingene. Men takket våre lærernes uviljelige og interesse for skolene kunnet holdes noenlunde jevnt igang. Og de elever som har gått ute av skole sine lærere har truss på ikke fått inn så lite kunnskaper, selv om noe selvsagt er blitt skadet ved i mange fag.

- Og hva synes De om den norske ungdommen av idag?

- Aldri har vi hatt en så rik ungdom. Jeg husker vinteren 1941 da hirdpöbelen bröt seg inn på skolene og gikk løs på interesserende elever med kuller og betonger. Ungdommen gikk rett og slutt til skolestreik og tving fram nazimyndighetenes forbud mot hird- overgrep. Heiten av for en slik ungdom. Den har iallfall moralsk rett.

- Har De noe spesielt på hjerte når det gjelder den norske fronten?

- Det måtte være at det samhold som har vært hjemmefrontens styrke, og som er det idag, vil være det til kampens slutt og være den bitende kraft også i den vanskelige etterkrigstida.

- Er det noen landområder å trekke av denne krigen for skole og undervi-

- la, i høy grad. Det vi har ofret på vårt skolevesen, har kommet oss til nytte i den endslampen vi har ført. Men den høye kulturelle standard som skoler har vært med på å skape i vårt land, hadde vi neppe vunnet seir i vår våperløse kamp. Derfor må vi ofre det vi kan, for å bygge ut vårt skolevesen i det nye Norge.

- Ønsker De noen forandring i de alminnelige undervisningsmetodene?

- Et vanskelig og omfattende spørsmål. La meg innskrenke meg til å si at a.k.t.l. pedagogiske retningslinjer synes utviklingen å peke mot en kombinasjon - eller syntese - av den gamle hoeskolen og den moderne arbeidsskolen.

- Bør skolen gi barna en mer bevisst demokratisk oppdragelse enn før?

- Ja! Og jeg vil understreke ordet bevisst. Demokratiet må bygges inn i sinne. Den demokratiske ideologi - med menneskeverdet som det sentrale prinsipp - må gjennomgripe hele folkets livsinnstilling.

- Grundige kunnskaper må vel også til?

- Utm tvil. Undervisning og kunnskapsopptilrettelagt i det hele faller inn under ordet oppseding i vid betydning av ordet. Et livsdyktig demokrati kan bare skapes gjennom oppseding.

- Hvor store undre kan undervisningsutrettet? Tror De f. eks. at tyskerne kan oppdras til demokrater innen overskuelig fremtid?

- Hvis en regner 100 år for overskuelig fremtid, så tror jeg nok at en målbevisst og velorganisert oppdragelse vil kunne skape om selv tyskere.

- Det var fremtidsplaner. Nå gjelder det kampen først og fremst, ikke sant?

- Absolutt! Hver time - av våre netter og dager - som den aktuelle kampen krever, vil vi og skal vi gi! - Men la oss heller ikke glemme at enhver kamp har 2 sider - en negativ og en positiv. Negativt: det vi bekjemper og vil rydde ut; positivt: det vi vil sette inn istedet og bygge opp.

Vi må selvsagt ikke ta seiren på forskudd - det kan kanskje ligge nær når kampen nærmer seg slutten. Men samtidig må vi være klar over at skol kampen føres til et helt ut lykkelig resultat, må ikke den positive side forsømmes.

Var kollega "Bulletinen" skriver i sitt nr. 11. jan.: "Churchill advarte i sin siste tale det engelske folket mot å slippe av i krigsstrængelsene. Det er ikke stor grunn til å advare det norske folk."

"Kronikken" har ikke tilstrekkelig oversikt over forholdene til å avgjøre om denne advarsel er ubegrunnet. Men til de sværlinger av hjemmestyrkene, som ikke setter ett til side for å skaffe seg den siste trening før slaget, til de "hjemmefrontkjempere" som ikke uten hensyn til ofre - følger H.L.s paroler, til de flakjeffer som om ikke har lært at det er en forbrutelse å si noe enn absolutt nødvendig i krig, til de sosialdemokratiske som ikke vil dele sitt med rødstedte deler av befolkningen, til de høkere som ågrar på svartebørs, til de slappe som ikke alltid har frontens ve og vel for øye, til alle disse mennesker - noen finns det vel av dem - er det grunn til å rette en advarsel, en alvorlig advarsel.

Hvordanledes styres Sovjetunionen?

Først i 1922 tok den nye russiske stat fast form. Hittil hadde det innen russisk område eksistert 6 selvstendige sovjetrepublikker (den russiske, ukrainske, hvitrussiske, aserbajdsjanske, armenske og armeniske. De 3 siste ble snart slått sammen til den transkaukasiske republikk), som dog hadde inngått forskjellige overenskomster, særlig vedrørende militære og økonomiske spørsmål. 30. des. 1922 mittes så representanter for republikkene til en rødsforsamling i Moskva, hvor det ble sluttet avtale om dannelse av en union. 6. juli 1923 ble det etablert en statsforretning gjellende for hele Sovjetunionen. Et fremholdes i deklarasjonen at sovjetrepublikkenes enstemmige beslutning om å danne "de sosialistiske sovjetrepublikkers union" garanterer for at unionen er en frivillig sammenslutning av fullt ut likeberettigete folk, at hver republikk har sikret seg retten til fritt å tre ut av unionen, at innredningen i unionen står åpen for alle sovjetrepublikker osv.

Særene er flere nye republikker dannet og idag inngår offisielt 16 re-

publikker i Unionen. Ifølge 1933-forfatningen var republikkene selvstendige myndtatt i saker vedrørende utenriksanliggender, krigsækt, utenrikskand, kommunikasjon og post og telegraf. Disse saker sorterte under kommissariater felles for alle republikkene. Her synes å være skjedd en forandring i og med den beslutning Unionens høyeste råd fattet 1. feb. 1934 og som innfremmet forbundsrepublikkene rett til å sette opp egne militære formasjoner og til selvstendig å vareta utenrikske anliggender. Hver enkelt republikk har derfor nå opprettet egne utenriks- og forsvarskommissariater. I alt vesentlig er statsapparatet i den enkelte republikk bygget opp på samme måte som i Sovjetunionen.

Som kjent er det bare ett parti i Russland, det kommunistiske. Medlemstallet synes å ligge mellom 1,5 og 2 mill. eller bare en knapp andel av befolkningen. Partiorganisasjonene i de forskjellige republikkene sender delegerte til det kommunistiske partiets kongress, som hittil har vært samlet 18 ganger, sist i 1939. Partiet ledes av sentralkomiteen, partisekretariatet og det politiske byrå. Under sentralkomiteen sorterer kommisjonen for statskontroll og kommisjonen for partikontroll. Stalin er siden 1922 generalsekretær i partiet, den viktigste nøkkelstillingen.

Organisasjonen av Sovjetunionens lovgivende, bevilgende og utøvende myndighet gikk inn til 1936 ut fra en sovjetkongress hvor de enkelte republikker hadde representanter. Når kongressen ikke var samlet, ble dens myndighet utøvet av den sentrale utøvende komite, ofte kalt eksekutivkomiteen. Når den ikke var samlet, utførte komiteens presidium dens oppgaver. Folkekommissarienes råd, som blir tilsatt av eksekutivkomiteen, har den utøvende makt. I 1936 ble forfatningen noe forandret, bl.a. ble sovjetkongressen, som før skulle samles hvert år, avskaffet. Eksekutivkomiteen ble til "Sovjetunionens høyeste råd" med den høyeste lovgivende og kontrollerende myndighet. Dette rådet er, som tidligere eksekutivkomiteen var, delt opp i et forbundsråd og et nasjonalitetsråd. Forbundsrådets medlemmer velges direkte av unionens borgere med et deputert pr. 300.000 innbyggere. Nasjonalitetsrådet settes sammen av et visst antall representanter for hver forbundsrepublikk. Mandattiden for medlemmene i det høyeste rådet er 4 år. På det treer sammen to ganger om året.

I tiden mellom Rådets møter utøves dets myndighet av Rådets presidium. Det har dog ikke anledning til å skape lover eller ilagge skatter, men kan under visse betingelser oppløse Rådet og utskrive nye valg. Kolinin er f. t. presidiets ordfører. Mens den bevilgende, lovgivende og kontrollende makt ligger hos Rådet og dets presidium, ligger den utøvende makt hos folkekommissarienes råd, som blir utpekt av det høyeste Råd og som f. t. består av 36 folkekommissarier (ministre). Stalin er ordfører og også forsvars kommissar, mens Molotov er utenrikskommissar og Stalins næstkommanderende.

Ved forfatningsendringen i 1936 fikk enhver sovjetborger som er fyllt 18 år stemmerett uten hensyn til rase, nasjonalitet, religion, utdannelse eller tidligere visesed. De hadde bare de stemmerett som livrente seg med sine egne hender og hvis nærreste forfædre hadde gjort det samme. Men folkets innflytelse er likevel begrenset fordi det bare kan stemme på de kandidater som kommunistpartiet setter opp.

Partiet har besytt seg godt. Foruten spesielle GPK-tropper (minst 100.000 mann) er også ordenspolitiet militært organisert. Det utgjør sikkert 350.000 mann. Deres hadde like til 1942 et politisk befal ved siden av det militære for å sikre partiet mot militæroppstand. Innen et regiment f. eks. var det en militær regimentsjef og en politisk regimentsjef. De militære ledernes ordre måtte kontresigneret av en politisk befalhavende for å være gyldig. I 1942 ble det politiske befal oppløst, og hæren fikk en ren militær ledelse.

Stalins maktstilling innen Unionens ledelse er først og fremst sikret ved hans stilling som partiets generalsekretær og den strenge disiplin som hersker innen partiet. Lenge hadde Stalin bare denne stilling, nå har han også overtatt posten som ordfører i folkekommissarienes råd og under krigen er han blitt overstbefalende for den russiske hær.

Disse opplysninger, som er hentet fra en svensk bok "Russland i krig", av Sven Herman Kjellberg, viser at Russland ikke er noe demokrat i vesterlandsk forstand. Den del er grunn til å håpe at de demokratiske bestemmel-

ser i 1936-forfatningen ettervert vil bli satt ut i livet.

- 0 -

Den norske regjerings informasjonsbyrå melder til svenske aviser at general Rendulic prøver å sende 7 av sine 16 eller 17 tyske divisjoner i Norge til Tyskland. 2 av disse 7 divisjoner har han allerede klart å få i vei.

Rendulic førte med seg 7 divisjoner fra Finland for å forene seg med de 9 eller 10 som allerede var stasjonert i Norge. Han måtte helt og holdent stole på jernbaneene, fordi de norske sjørutene har ligget under stadige angrep fra britiske og norske fly og overflateskip.

- 0 -

Et av spørsmålene i det Svenske Gallup-instituttets siste opinionsundersøkelse lød: "Hvordan De at Sverige skal gi den nødvendige bistand til Nordnorge all den hjelp vi kan, selv om vi derfor må skjære ned våre egne nasjoner, eller skal vi bare hjelpe slik at vi ikke behøver å pålegge oss noen Innskrenkninger, eller skal vi ikke hjelpe i det hele tatt?" Svaret var at 81% ville gi "all den hjelp vi kan", 16% "så vi ikke må lide for det selv", 1% ville ikke gi noen hjelp i det hele og 2% visste ikke.

- 0 -

Tusen norske skip.

Den norske journalisten Eise Lindbæk har utgitt en bok "Tusen norske skip", hvor våre sjøfolk dels selv beretter, dels blir intervjuet om hva de har opplevd under krigen. I det følgende gir vi et par utdrag fra boken.

I innledningskapitlet skriver Eise Lindbæk bl.a.: Tyskerne har trengt inn i Danmark. Tyskerne har trengt inn i Norge. Radfona har nå rykket til tusen norske skip. - Hvalfjæren var på vei hjem med dyrebare alje. - Et norsk fartøy i konvoi, på vei hjem for første gang på 3 år. Men sjøen henger over rollingen og stirrer ut det grå landet. - "Som det stiger frem". Alle på bord har med presanger til koner og foreldrene. Hjem til Norge igjen. - Da kommer signale fra lederen i konvoien: Konvoien skal snu! Presangene til dem hjemme er også ikke kommet frem. - Oslos velkjente kringkasting har plutselig fått ny stemme: alle norske skip beordres til tysk eller nøytral havn for å stå til disposisjon for tyskerne. - Av tusen norske skip var det ikke et eneste som adlydde ordren fra Duisburg. En norsk skipper sier: "Vi anså ordren for så dum at vi ikke ordning tok den som en forutløsning". - Senere ble hver enkelt sjømann gjennom radio lovet 5000 kr + 3 års hyre hvis han ville komme hjem. Men ennå har ikke Oslo radio meddelt at en eneste sjømann har vist seg.

9. april lå et norsk skip i Kjøbenhavn. Det fikk tysk prisemannskap ombord. 1/2 år senere var fartøyet i Glasgow. Fartøyet som var ubestemt, hadde klart å bryte gjennom Skagerrakspenningen, gjennom tysk kontroll, mineer og orlogsskip. Loggboken har ikke et ord å si om denne besiften.

9. april var det mange sjøfolk i Norge. Mange ble tvunget til å seile for tyskerne. Vefen til Tyskland går langs Sveriges kyst. Det går ikke mange dager mellom hver gang det meldes fra Sverige: norsk sjøfolk har kommet seg i land fra tyske skip. I livbåter. På flåten. Svømmede. Mange druknet. Men de slapp i alle fall veikk fra tyskerne, de fikk vise hva de kjempet for. - Ved våpenstillstanden mellom Tyskland og Frankrike sommeren 1940 ble hundrevis av norske sjøfolk gående lenge i Frankrike og Nordfrankrike. Så snart de forsto hva meningen var - at de skulle gå lenge så lenge krigen varte - begynte de å røre på seg. De måtte tross alle forbud og trusler. De ble grepet og kastet i fengsel. De delte seller med kokkane og andre forbrytere i baker. De høvret i et stendig arabarfangert i loten. Flere flyktet i en seildraksbåt over åpne Atlanter. Forbudsordet ble betraktet som det rene selvmord, men den skrøplige ferksjonen var liten. - Norske besetninger i de franske krigsater ble satt i konsentrasjonsleirer og lokket med løfte om å få reise hjem. De måtte bygge jernbaner for tyskerne i Saharaas glødende sol og sand. Noen døde, mange ble syke, mange valgte å reise hjem. Da amerikanerne omsider kom, hadde over 3/4 av nordmennene klart å komme seg veikk. Resten hadde fersakt, alle som en, men var blitt grepet.

Bortimot 3000 mann er gått under med norske skip i denne krigen. De er

omkommet på vei til Murmansk eller Malta, Menzies eller Guadalcanar. De tropper som først nådde fram til invasjonen av Madagaskar kom fra et norsk skip, det første skip som la til kaien i Casablanca under invasjonen var norsk. (Også første skipet på Antwerpens havn var norsk). At de allierte vet å vordsette det som norske sjøfolk har utrettet, har vi et utall beviser for. Hast kjønt er en ytring av Admiral Land, ordfører i USA's maritime kommisjon, i en tale til norske sjøfolk i sept. 1941: "Jeg tror det var et britisk tidsskrift som sa at den norske handelsflåten var like mye verd for de alliertes sak som en million soldater. Det er ingen overdrivelse: dere er verd meget mer enn en million soldater".

I et kapittel i boka behandles de norske båtanens eneste innsetts ved utskippingene fra Dunquerque og Calais n.v. våren 1942. "Man kan si hva man vil om de norske sjømennene", sier en kaptein på en av disse båtene, "de kan være vanskelige å ha med å gjøre. Men hvor stolt var jeg ikke over nordmennene i Calais. De var modige og hjelpsomme. Og jeg måtte le de jeg så en av fyrbåtene, som tidligere hadde vært litt krangelvoren, komme skrokkende oppover landgangen med en skrikende liten pike på armen og en liten gutt i hånden. Å se hans kløsete forsøk på å trøste den skrikende ungen var rørende. Nordmannenes rette jeg viste seg under bombangene. Alt detrivfelle som ofte skaper misforhold ombord, forsvant. Alle ble sveiset sammen til et norsk samfund som satte sin ære i å hjelpe den skrekklagne menneskemassen i farens stund..."

For sjøfolkene er det selvfølgelig å gjøre sitt beste. De tenker ikke over det. Nordahl Grieg, som kjente dem bedre enn de fleste, skriver i et kapittel: "Ellers tror jeg at man ombord på norske skip helst vil slippe store følelser, i all fall store ord. Offervilje og holdenhet - nei. Jeg har mange ganger måttet tenke på en søne i den beste sjømann som er blitt skrevet, "Tilfun" av Joseph Conrad. En matros har stått ved røttet uten avløsning i minst 24 timer. Han passer jobben sin så fortreffelig at skipperen gjerne vil han skal fortsette. Derfor spør han matrosen, som ikke har sagt et ord hele døgnet, om han kan holde ut lengre. "Ja", svarer matrosen, "hvis ingen snakker til meg". Stumme gjør sjøfolkene sitt arbeid. De vet bedre enn noen annen at jobben må gjøres. De har stått og står i første linje i kampen mot nazismen..."

En låge beretter: "Januar 1942. Nordatlantern. Storm. "Om 3 dager er vi i New York", sa kapteinen. - Så kom torpedoen. Fartøyet kraner voldsomt. Det har fått dødsstøtet. Livbåtene settes på sjøen. Vi kan ikke se noe, vi driver akter over, arbeider som gale for å bli klar av propellon. Siden gjelder det å komme bort fra skipet - vi ror så svetten strømmen. Snøen pisker oss i ansiktet. - Styrerinnen tar ledelsen, gjør istend et drivanker, rigger opp en mast av trær, lager ror, organiserer. Vi deles opp i 3 vakter på 5 menn, hver vakt på 3 timer. 9 menn er så syke at de ikke kan arbeide. - Og så begynner kampen for redningen. Vi styrer mot Newfoundland i vår skrøplige seilbåt. Selve båten er bra nok, men røret er brukket, masten står midt i båten, latinseilet slår og tyngdepunktet ligger foran masten - der ligger de syke under presenningen. Og dit søker fri vekten for å få litt varme og ly for stormen.

Dagene går. Den ene er lik den andre. 3 måltider - 3 skipskjeks med noe kjøttpølegg og 1/2 glass vann er vår dagsrasjon. En natt regner det. Vi åpner munnen mot regnet og samler noen vannfuller. En dag ser vi fugler "Kristinmand" pistar det er landfugler. Vi er altså nær land. Ja, en kvell ser vi fjell i det fjære. Det er 5. dagen. Vi er fulle av forhåpning og glede. Men det var ikke land. - Første maskinisten klarer det ikke. Han har lenge vært syk, han er urelig og raser, vil opp, vil ut. Vi holder ham med makt. En natt dør han. Vi tar av ham uldtrøya og begraver ham i sjøen. - Tonen ombord er rolig. Begynner noen å jamne seg, blir han trøstet og oppfordret til å holde kjæft. Stort sett er alle i godt humør. Visserlig ser det ofte kritisk ut. Østgenene truer mange ganger med å velte båten, men styrerinnen snytter mot sjøen, og det hjelper. Vi snakker om andre reiser, om andre mennesker, om hva vi skal drikke når vi kommer i land. En skal ha et stort glass melk, en te og en kaffe. Ingen vil ha sprit. - "Kristiansand" utbryter: "Det er 3. gangen jeg er blitt torpedert. Jeg begynner å bli lei av det nå". Det er ikke ment som en ironisk utgang.

Ett er sikkert - alle er innstilt på å komme i land, og alle gjør sitt beste. Alt deles broderlig. Sigaretten går fra mann til mann. Ingen tar 2 drag.

Siste natten og dagen før var forferdelige. Stormen var verre enn noen gang før. Jeg føler det som om jeg sitter et eller annet sted opp i luften og ser ned på de andre. Vi holder på å kantine flere ganger. Bølgeoppene vipper inn over båten. Vi må ha to menn som biser. I de verste timene står rommannen med ansiktet vendt bakover mot bølgen. Bølgefjellet kommer rullende mot oss med en fresende skrik. Det er dødens hånd som griper etter oss. Men rommannen klarer båten. Han orker snart ikke lengre, hendene er stive og uten følelse, fulle av blærer og åpne sår. Men han står ved røret til han får avsløring. - Vi legger oss til å hvile under reilet og sovner. Ut på natten murrer noe seg. Jeg vet ikke hva. Jeg våkner halvveis, kjenner meg slapp og trett og nesten varm. Skal akkurat til å sovne igjen, men så går det plutselig opp for meg at jeg holder på å fryse ihjel. Hadde krefter jeg ennå har igjen, reiser jeg meg. Men "Alesund" og Duffy er alt på vei mot øvrigbeten.

Plutselig en dag så vi en flyvermaskin. Vi ble som gale, viftet med årene og klær og skrek og ropte. Flyet "dukker" over oss. Det har sett oss. Det har sett oss. Og senere kom jageren. Varme hytter, varm kaffe, bull-jong og sigaretter så det svaiet for oss. Ombord på jageren døde skipperen. Han hadde holdt ut hele tiden skjært han var syk. Men han ville leve, ville gjennomføre sitt oppdrag, og viljen var den stimulan som holdt blodet omløpet igang. Da roingen kom og han ikke lengre behøvde å bruke sin vilje, falt han sammen og døde. Det var den 9. dagen. - Dagen etter kom vi anore i havn. Så forunderlig trygt det kjentes å stå på fast grunn igjen."

Men snart er det ut igjen. Mange sjøfolk har mistet livet, andre har mistet helsen. Men snakker man med dem pleier man å få høre akkurat det samme ønsket: "Bare jeg snart kan få komme ut igjen". - De vil ikke svikte saken, de vet at ofrene er nødvendige.

- 0 -

Luftforsvarets innsats i Arot som gikk.

Våre jageravdelinger, som siden D-Day vesentlig har angrepet mål på bakken, har skutt ned 28 tyske fly, antakelig skutt ned 1 og skadet 12. At antallet nedskutte fly er betraktelig mindre enn i 1943, skyldes at jageravdelingene det siste halve året praktisk tatt ikke har vært i kontakt med tyske fly. Jagerne, som nå er utstyrt med bomber, har som sin vesentligste oppgave hatt bombing av mål på bakken, tyske kjenningstilinger, fabrikker, lekte, lokomotiver og forsyningstransporter på landveiene. Også er rekke flygende bomber er skutt ned.

Liksom våre jageravdelinger har også våre rekognoseringsavdelinger i Coastal Command bestemt fordelbet antallet operative flygetimer. Etter at tyskerne måtte flytte sine ubåt-baser fra franskokysten, har norske avdelinger hatt en rekke vellykkede angrep mot ubåter. 2 er sikkert sunket, 2 sterkt skadet. Har tilkommer et stort antall rekognoseringssturer etter tysk skipsfart. Under disse operasjonene er 5 tyske fly sikkert skutt ned.

Et antall norske besetninger har deltatt i Bomber Command i angrep mot mål i Tyskland og tysk okkupert område. Enkelt av våre flyger har mer enn 60 bombeturer og er tildeelt høye britiske ordener.

Norske flygerer er fortsatt ved britiske night-fighter avdelinger. De har skutt ned en rekke tyske fly og flygende lønker. I Transport Command har norske flygere deltatt i stor utstrekning og brøgt et stort antall fly over Atlantern eller videre til fjernliggende steder praktisk tatt over hele verden.

Under krigen er det inntil 31 - 12 - 1944 tildeelt det norske luftforsvarets personell 511 utmerkelse, hvorav 114 britiske og 4 amerikanske. I 1944 er det tildeelt til sammen 257 utmerkelse, hvorav 61 britiske.

- 0 -

Den britiske brigadegeneralen Thomas T. Whaddington er utnevnt til sjef for den forberedelseskommissjonen som skal representere WARRA i Norge etter landet befrielse.

- 0 -